

Fruitteler zoekt grenzen op om emissie te verminderen

Hein van Kekem, fruitteler in Ameide, combineert alle mogelijke maatregelen om het gebruik en de emissie van bestrijdingsmiddelen te verminderen. Hij wil vooraan staan en is daarbij niet bang om risico's te nemen.

'Reageert de roofwants op daglengte of op warmte?' Fruitteler Hein van Kekem uit Ameide zat ermee. Het antwoord bepaalde namelijk of hij na 21 juni nog even kon wachten tot deze natuurlijke vijanden van de gevreesde perenbladvlo zich zou ontwikkelen of dat hij maar beter gelijk kon spuiten. Altijd heeft hij geleerd dat de roofwantsen er rond 21 juni zijn. Maar of dat ook geldt na een extreem koud voorjaar zoals in 2010, wist hij niet. Hij gokte erop dat de wantsen gewoon wat later zouden komen en spoot niet. 'Best spannend', zegt hij nog. Maar het pakte goed uit: de roofwantsen kwamen.

>> Begaan met milieu

Het tekent de fruitteler. Om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de emissie ervan naar het oppervlaktewater te verminderen, teelt hij op het scherpst van de snede. Al loopt hij er niet mee te koop. Zijn eerste reactie op de vraag of hij zo begaan is met het milieu, is 'nee'. Maar dat zijn antwoord niet klopt, realiseert hij zich onmiddellijk. Natuurlijk is hij begaan met het milieu, zoals eigenlijk iedere fruitteler. 'Je werkt met de natuur en dan heb je

daar toch ook oog voor.' Maar er is meer aan de hand. Anders zou Van Kekem niet hét voorbeeld zijn van een fruitteler die de good practices voor een duurzame fruitteelt uitdraagt. Dan was er ook geen filmpje op internet waarin hij prominent uitlegt wat hij allemaal doet om de emissie van bestrijdingsmiddelen te verminderen. Van Kekem is volledig doordrongen van de noodzaak tot minder emissie. Hij heeft niet alleen diverse maatregelen doorgevoerd, maar heeft ook geleerd goed te kijken en bovenal: hij durft risico's te nemen.

>> Toevallig ingerold

De fruitteler was voorzitter van de afdeling van de Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO) van de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, toen onderzoeker Rien van der Maas van Wageningen UR hem benaderde. Van der Maas zocht een aantal fruittelers die het nieuwe schurftresistente ras Santana wilde planten en uittesten voor een milieuvriendelijk bedrijfsstelsel, specifiek voor kwetsbare, waterrijke gebieden. In een schurft-

esistent ras hoef je namelijk minder te spuiten, waardoor er minder emissie is naar de sloot. Hij benaderde de voorzitter, omdat in de Alblasserwaard de kans op emissie naar het oppervlaktewater erg groot is. Zo ook bij Van Kekem.

Achter zijn huis is nog net in de verte een rijtje bomen te zien. Dat is het einde van het perceel, meer dan een kilometer verderop. Opvallend is hoe smal het perceel is: slechts 30 meter breed, met aan iedere kant een sloot. Daarnaast weer zo'n perceel, ook met sloot erlangs tot ver aan de horizon. Zo zien de meeste percelen eruit. Een overvloed aan water dus. Minder emissie is hier meteen een enorme winst voor het milieu.

De voorzitter besloot zelf mee te doen met het onderzoek en plantte enkele rijen Santana langs de sloot. Als hij iets nieuws heeft gehoord, wil hij het ook proberen. 'Het is leuk om mee te doen aan een pilot. Dan sta je vooraan.'

Met twee andere telers die ook Santana neerzetten, probeerde Van Kekem zo min mogelijk emissie te krijgen naar de sloten. Echt schadelijke middelen gebruikte hij in het vervolg niet meer en als hij toch echt moest spuiten zocht hij alternatieven. Santana bleek een "superappel". Heerlijk van smaak. En voor schurfft hoefde Van Kekem nog hooguit een of twee maal per jaar te spuiten in plaats van vijftien maal. Al snel plantte hij, op eigen initiatief, nog een schurfftresistent ras: Dalinco.

>> Niet vergissen

Ook spuit Van Kekem met venturidoppen. Dat zijn spuitdoppen die een wat grotere druppel geven, waardoor de druppels minder snel verwaaien en in de sloot terecht komen. Dit maakt ze geschikt om er de eerste fruitbomenrijen naast de sloot mee te bespuiten. Een aantal percelen van Van Kekem is zelfs zo smal dat hij ze geheel met venturidoppen bespuit. Maar ook op de bredere percelen gebruikt hij alleen nog deze doppen. Dan kan hij zich in ieder geval niet vergissen met de dosering. Bij venturidoppen moet hij namelijk tweemaal zoveel water bij dezelfde hoeveelheid bestrijdingsmiddel voegen in vergelijking met de neveldoppen. Gebruikt hij twee doppen door elkaar – met twee doseringen – dan bestaat er altijd een kans op fouten.

Aanvankelijk keken collega's argwanend naar de nieuwe vinding in de spuittechniek. Maar Van Kekems vertrouwen in de positieve onderzoeksresultaten werd beloofd: venturidoppen werken even goed als gewone doppen en besparen middel. Hij is er zelfs toe overgaan onkruiden met deze doppen te spuiten, nadat de oude onkruidspuitboom kapot was gegaan. Ook al is de aanschaf een stuk duurder, de doppen verdienen zich op diverse manieren terug. Door minder uitgaven aan middelen – omdat hij dezelfde

concentratie aanhoudt met minder water – en door besparing in arbeidstijd. Doordat de fruitteiler nog maar een kwart van de hoeveelheid water gebruikt in vergelijking met de standaard doppen, rijdt hij minder vaak heen en weer om de tank opnieuw te vullen, wat een enorme tijdswinst oplevert.

>> Investeren

Drie jaar geleden verhuisde Van Kekem vanuit het dorp naar de huidige plek. Als je dan toch nieuw bouwt, moet je ook in het nieuwste investeren, zodat je er weer jaren tegen kan, vindt Van Kekem. Daarom heeft hij een gedegen spoelplaats laten bouwen met een vloeistofdichte vloer. Hier vult en reinigt de fruitteiler de tank met bestrijdingsmiddelen. Gemorst water met middelen loopt keurig naar het midden van de betonnen vloer, waar het wordt opgevangen in een bak. Zo spoelt er niets af naar de sloten, wat een flinke emissiebeperking oplevert.

De fruitteiler wil graag nog zorgvuldiger omgaan met zijn bestrijdingsmiddelen. Nog even wachten met spuiten, durft hij vaak wel, als hij weet dat dat bij een bepaalde plaag kan. Maar omdat hij als ieder ander zich geen misoogst kan veroorloven, ziet hij graag dat de waarschuwingssystemen verder verfijnd worden. 'Er is veel meer kennis nodig over natuurlijke vijanden en over alle plagen. Dan kan ik beter inschatten of ik moet spuiten tegen een bepaalde plaag of dat het – nog – niet nodig is. Misschien dat het niet altijd leidt tot minder gebruik, maar de bestrijding wordt wel veel effectiever.' (LN)

Meer informatie: [Rien van der Maas](mailto:rien.vandermaas@wur.nl), t 0488 473728, e rien.vandermaas@wur.nl

i www.syscope.wur.nl > dossiers > gewasbescherming

i www.syscope.wur.nl > transitie > innovatienetwerken